

Özet: Katı atık toplama ve kaldırımların temizlenmesi hususlarında büyükşehir ve ilçe belediyesi arasındaki görev dağılımı hakkında.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 14399437/E.171725
Konu : Çöp Toplama Hizmeti Hk.

25/07/2019

... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, ana cadde, kaldırım ve yolların ... Büyükşehir Belediyesi tarafından süpürüldüğü ancak ana caddelerdeki esnaf ve konut sakinleri tarafından ağaç diplerine düzensiz ve rastgele dökülen çöplerin Belediyenizce toplandığı ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin söz konusu yerlerde temizlik yapmasına rağmen çöpleri toplamadığı belirtilerek esnaf ve konut sakinleri tarafından çıkarılan çöpleri toplama sorumluluğunun hangi belediyede olduğuna dair Türkiye Belediyeler Birliğinden görüş alındığı bu görüşün de dikkate alınarak Bakanlığımız görüşünün tarafınıza bildirilmesi talep edilmiştir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununun belediyenin görev ve sorumluluklarını düzenleyen 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde “İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; **çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık**; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans

... hizmetlerini yapar veya yaptırır.” hükmü

Aynı Kanunun belediyelerin yetkilerini ve imtiyazlarını düzenleyen 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde “Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.” hükmü,

bulunmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Büyükşehir Belediyelerinin görev ve yetkilerini belirleyen 7 nci maddesinin;

Birinci fıkrasının (g) bendinde, “*Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.*”, (i) bendinde “*Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; **katı atıkların kaynaқта toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç** katı atıkların ve*

hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.” hükmü,

İkinci fıkrasında “*Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar plânlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (l), (s), (t) bentlerindeki görevleri ile temizlik hizmetleri ve adres ve numaralandırmaya ilişkin görevlerini belediye meclisi kararı ile ilçe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler.” hükmü,*

Üçüncü fıkrasında “İlçe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) *Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.*

b) ***Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.***

...” hükmü,

Aynı Kanunun Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon başlıklı 27 nci maddesinde,

“Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon, büyükşehir belediyesi tarafından sağlanır. Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.

Büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenir.

Büyükşehir belediyesi mücavir alanlarının ilçe belediyeleri arasındaki bölüşümü büyükşehir belediye meclisince yapılır.

Büyükşehir belediyesi, 7 nci maddede sayılan hizmetleri, malî ve teknik imkânları çerçevesinde, nüfus ve hizmet alanlarını dikkate alarak, bu hizmetlerden yararlanacak büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dengeli olarak yürütmek zorundadır. İlçe belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçı, bedeli kendileri tarafından karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, büyükşehir belediye meclisinin kararına dayanarak, ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılabilir.” hükmü

yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun

Ayrıca, 02.04.2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliğinin Tanımlar başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde “***Atık: Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyali” ifade eder.***” hükmü,

8 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında,

“(3) Büyükşehir ilçe belediyeleri;

a) *Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hükümlere uymakla,*

b) *Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarını hazırlamak, Bakanlığa sunmak, bu plan doğrultusunda çalışmalarını yürütmek ve gerekli önlemleri almakla,*

c) *Büyükşehir belediyesinin atık yönetim planlarının hazırlanmasına katkı sağlamakla,*

ç) ***Belediye atıkları ile ilgili mevzuat kapsamında yönetiminden sorumlu olduğu atıkları kaynağında ayrı toplamak/toplattırmakla, aktarma istasyonuna taşımakla ve ikili***

toplama sistemi ile atık getirme merkezi kurmak/kurdurtmakla, toplanan atıklara ilişkin bilgi ve belgeleri Bakanlığa sunmakla,

d) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını, taşınmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla, yükümlüdürler.” hükmü bulunmaktadır.

Bu kapsamda esnaf ve konut sakinleri tarafından kaldırımlara ve ağaç diplerine rastgele bırakılan “çöplerin” de Atık Yönetimi Yönetmeliğine göre “atık” olarak değerlendirilmesi gerektiği ve katı atıkları toplama görevinin açıkça ilçe belediyesine verildiği göz önüne alındığında, ihtilafa konu kaldırımlarda katı atıkların toplanması görevinin Belediyenizde olduğu değerlendirilmekle birlikte mezkûr Kanunun 27 nci maddesine göre Büyükşehir Belediyesi ile yaşanan ihtilaflar konusunda yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkisi büyükşehir belediye meclislerindedir.

Öte yandan ilgi yazınızda Belediyenizin bu gibi çöpleri toplayacak yeterli personeli olmadığı belirtilmiştir. Bu hususta Kanunun 27 nci maddesinde bulunan “*İlçe belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçı, bedeli kendileri tarafından karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, büyükşehir belediye meclisinin kararına dayanarak, ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılabilir.*” hükmüne istinaden söz konusu sorunların Büyükşehir Belediye Meclisinde değerlendirilerek çözümlenebileceği mütalaa edilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür